

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 25 listopada 2016 roku

ZSR.422.31.2016.MS

**Pan
Andrzej Duda
Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej**

w załączeniu uprzejmie przedstawiam propozycję zmian przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 575), z prośbą o rozważenie podjęcia przez Pana Prezydenta inicjatywy ustawodawczej w proponowanym przez Rzecznika Praw Dziecka zakresie.

Propozycja zmian w aktach wykonawczych do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz standardy pracy ośrodków adopcyjnych, opracowane przez Rzecznika Praw Dziecka, zostały już przedstawione Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w dniu 2 listopada 2016 r.

Powodem podjęcia przez Rzecznika Praw Dziecka prac nad standaryzacją pracy ośrodków adopcyjnych oraz projektem nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, były sygnały o występujących nieprawidłowościach w działalności ośrodków adopcyjnych, które mogły rzutować na sprawność przebiegu procesów adopcyjnych oraz zagrażać dobru dziecka.

Do 31 grudnia 2011 r. prowadzenie procedur adopcyjnych należało do wyłącznych kompetencji ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, prowadzonych przez powiaty. Ośrodki te były samodzielnymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, posiadającymi odrębność organizacyjną i finansową. Od 1 stycznia 2012 r. zadania te, stosownie do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zostały przejęte przez samorząd województwa. W tym celu marszałek województwa zobowiązany został do utworzenia

26 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

ośrodków adopcyjnych w miejsce dotychczas funkcjonujących ośrodków adopcyjno-opiekuńczych.

Po prawie 5 latach od wejścia w życie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz funkcjonowania ośrodków adopcyjnych w nowej formule organizacyjnej, w ocenie Rzecznika Praw Dziecka, przyjęte w niektórych województwach rozwiązania organizacyjne dotyczące usytuowania ośrodków adopcyjnych nie sprawdziły się, wpływając negatywnie na funkcjonowanie tych ośrodków oraz prawidłowość wykonywanych zadań. Dotyczy to rozwiązań, w których ośrodki adopcyjne umieszczono w strukturze organizacyjnej regionalnych ośrodków polityki społecznej (ROPS).

Zadania ośrodków adopcyjnych są określone w ustawie, a ich specyfika polega na wyłączności w prowadzeniu procedur adopcyjnych. W ocenie Rzecznika Praw Dziecka, prawidłowa realizacja zadań wymaga, ze względu na złożoność i specyfikę adopcji, samodzielnej struktury organizacyjnej, dlatego obowiązujące w tym zakresie regulacje prawne i praktyka ich stosowania, wymagają doprecyzowania i zmian.

Rzeczywistość pokazała, że ośrodki adopcyjne powinny funkcjonować jako samodzielne jednostki budżetowe – jak miało to miejsce przed wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ma to również znaczenie ze względu na konieczność ujednolicenia standardów pracy wszystkich ośrodków adopcyjnych w Polsce, które powinny mieć jednolitą, a przynajmniej zbliżoną strukturę organizacyjną.

Zaproponowane przez Rzecznika Praw Dziecka zmiany do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, załączone do pisma, są w pełni uzasadnione i konieczne. Uczynią pracę ośrodków adopcyjnych skuteczniejszą w ochronie dobra adoptowanego dziecka oraz zapewnią prawidłowość procedury adopcyjnej.

Z uwagi na istotę zmiany w zakresie samodzielności i niezależności ośrodków adopcyjnych, projektowana w tej części regulacja, została przedstawiona jako pierwsza. Pozostałe propozycje zmian przepisów zostaną przedstawione w porządku ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pod każdą propozycją zmiany przepisów umieszczono uzasadnienie, dla większej czytelności projektu.

Projekt celowo, w zakresie adopcji, posługuje się terminologią odmienną od występującej w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy

zastępczej oraz aktach wykonawczych, w miejsce słowa „przysposobienie” używając słowa „adopcja”. Tym samym Rzecznik Praw Dziecka chciałby zwrócić uwagę na rozważenie potrzeby zmiany terminologii w obowiązujących już aktach prawnych. W niektórych bowiem stanach prawnych terminologia: przysposobienie i adopcja używane są zamiennie. W ocenie Rzecznika słowo „adopcja” bliższe jest procesowi związanemu z możliwością znalezienia dla dziecka, które ma być adoptowane, środowiska rodzinnego.

Z wyrażeniem szacunku

Marek Jankowski

Załącznik:

Projekt zmian przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej